

Hawdd ei Ddeall

Caerdydd sy'n Deall
Niwwrowahaniaeth

Neurodivergent
Friendly Cardiff

Caerdydd sy'n Deall Niwwrowahaniaeth

Ein cynllun drafft ar gyfer 2025 i 2030

Mehefin 2025

Am y ddogfen ymat

Dyma ddogfen hawdd ei ddeall o **Caerdydd sy'n Deall Niwrowahaniaeth - Strategaeth Ddrafft 2025-2030**.

Efallai y byddwch chi angen help o hyd i'w darllen. Gofynnwch i rywun rydych chi'n ei adnabod eich helpu chi.

Lle mae'r ddogfen yn dweud **ni**, mae hyn yn meddwl **Cyngor Caerdydd** a'i bartneriaid. Am ragor o wybodaeth cysylltwch â:

Gwefan: caerdyddsyndeallniwrowahaniaeth.co.uk

Ebost: neurodivergentfriendly@cardiff.gov.uk

Ffôn: 02920 871083

Mae'r ddogfen yma wedi cael ei gwneud yn hawdd ei deall gan **Hawdd ei Ddeall Cymru** gan ddefnyddio **Photosymbols**. [I ddweud wrthym ni beth yw eich barn am y fersiwn hawdd ei ddeall hon, cliciwch yma.](#)

[Rhif trwydded Photosybol 403527247](#)

Cynnwys

Geiriau a termau pwysig	4
Am Caerdydd sy'n Deall Niwrowahaniaeth	5
Ein nodau	7
1. Bod yn rhan o'ch cymuned.....	8
2. Cyrraedd eich nodau mewn dysgu a gwaith.....	12
3. Cael gwybodaeth rydych chi'n gallu ymddiried ynddi ..	15
4. Cefnogi iechyd a lles pobl a theuluoedd niwrowahanol	17
5. Cael eich deall a dathlu gwahaniaeth	21
6. Gwella lleoedd ar gyfer pobl niwrowahanol.....	24
Sut mae'r cynllun yma wedi cael ei wneud.....	29
Gwrando ar beth mae pobl yn feddwl.....	30
Beth sy'n digwydd nesaf	33

Geiriau a termau pwysig

Niwroamrywiol

Mae ymennydd pawb yn wahanol. Mae gan bob un ohonom ni sgiliau, diddordebau a ffyrdd gwahanol. Rydyn ni i gyd yn **niwroamrywiol**.

Niuronodweddiadol

Mae pobl **niuronodweddiadol** yn gweld y byd yn yr un ffordd. Mae eu hymennydd yn gweithio yn y ffordd rydyn ni'n ei ddisgwyl.

Niwrowahanol

Mae gan rai pobl wahaniaethau mwy yn y ffordd maen nhw'n meddwl ac yn cyfathrebu. Maen nhw'n **niwrowahanol**.

Rydyn ni'n defnyddio'r gair **niwrowahanol** yn y cynllun yma am yr holl wahaniaethau a chyflyrau'r ymennydd.

Ond mae pobl i gyd yn dal i fod yn wahanol ac mae ganddyn nhw anghenion gwahanol.

Am Caerdydd sy'n Deall Niwrowahaniaeth

Mae Caerdydd sy'n Deall Niwrowahaniaeth yn grŵp sy'n cynnwys gwahanol sefydliadau:

- Cyngor Caerdydd
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro
- Heddlu
- Elusennau a grwpiau
- Busnesau a siopau

Rydyn ni'n gweithio gyda'n gilydd i wneud yn siŵr bod pobl **niwrowahanol** yn cael eu cynnwys.

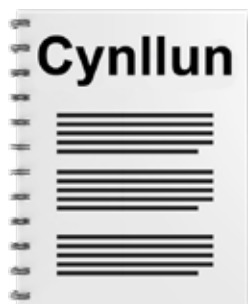
Rydyn ni wedi bod yn gweithio i wneud Caerdydd yn fwy cyfeillgar i **niwrowahaniaeth**.

Mae hyn yn medddwl gwneud Caerdydd yn rhywle lle mae pobl **niwrowahanol** yn cael eu cefnogi i fyw'n dda.

Rydyn ni wedi bod yn gofyn i bobl beth maen nhw'n meddwl ac yn gweithio gyda'n gilydd gyda llawer o bobl a sefydliadau.

Dyma ein cynllun i wneud Caerdydd sy'n deall **niwrowahaniaeth**.

Ein nodau

Ein prif nod ydy:

- Cynyddu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o **niwrowahaniaeth**.
- Gwneud Gaerdydd yn rhywle lle mae pobl **niwrowahanol** yn cael eu cefnogi i fyw'n dda.

I'n helpu i wneud hyn, mae gennym ni 6 nod llai ar gyfer pobl **niwrowahanol**:

1. Bod yn rhan o'ch cymuned.
2. Cyrraedd eich nodau mewn dysgu a gwaith.
3. Cael gwybodaeth rydych chi'n gallu ymddiried ynddi.
4. Cefnogi iechyd a lles pobl a theuluoedd **niwrowahanol**.
5. Cael eich deall a dathlu gwahaniaeth.
6. Gwella lleoedd ar gyfer pobl **niwrowahanol**.

1. Bod yn rhan o'ch cymuned

Rydyn ni eisiau i Gaerdydd fod yn rhywle lle mae pobl a theuluoedd **niwrowahanol** yn gallu cymryd rhan yn eu cymuned.

Rhaid iddyn nhw allu cymryd rhan mewn gweithgareddau a digwyddiadau sy'n dda i'w lles.

Dyma rai o'r pethau fydd sefydliadau yn eu gwneud:

- Fe fydd **Cymdeithas Dyslecsia Prydain** yn dod o hyd i gefnogaeth i bobl sy'n profi **dyslecsia** a **dyscalcwlia**.

Mae **dyslecsia** yn anhawster dysgu i'w wneud gyda darllen a sillafu.

Mae **dyscalcwlia** yn anhawster dysgu i'w wneud â rhifau a mathemateg.

- Fe fydd **Action in Caerau and Ely (ACE)** yn dweud wrth bobl mewn ysgolion am eu prosiect cymorth cymheiriaid.

Cymorth cymheiriaid ydy pan fydd grŵp o bobl sydd â'r un profiadau yn cefnogi ei gilydd.

Mae'r prosiect yn cael ei alw yn **ACE Umbrella Project** ac mae'n **gymorth gan gymheiriaid** i rieni a theuluoedd.

- Fe fydd **Cysylltiadau Sbectrwm Awtistiaeth Cymru** yn gwneud yn siŵr bod mwy o bobl yn gwybod am eu sesiwn galw heibio. Mae'n rhedeg ar ddydd Mawrth rhwng 1 a 5pm.

Mae'n cynnig gwahanol weithgareddau i bobl dros 16 oed.

- Fe fydd **Chwaraeon Met Caerdydd** yn cynnal sesiynau chwaraeon i bobl ifanc **niwrowahanol**.

Fe fyddan nhw hefyd yn gwneud gwybodaeth i ddweud wrth bobl am sesiynau a chlybiau.

- **Gwasanaeth Lles Caerdydd** - Maen nhw wedi dechrau grŵp cymunedol ADHD.

Mae **ADHD** yn sefyll am **Anhwylder Diffyg Sylw a Gorfywio**grwydd.

Fe fyddan nhw'n cynnal mwy o weithgareddau ar gyfer pobl **niwrowahanol** ar draws Caerdydd.

- **Gwasanaeth Ieuenctid Caerdydd** – Fe fyddan nhw'n cynnig gweithgareddau sy'n cynnwys plant a phobl ifanc **niwrowahanol**.

- Mae **Ffrindiau Gig** yn paru pobl â **niwrowahaniaeth** neu anableddau dysgu gyda gwirfoddolwr sy'n rhannu diddordebau tebyg.

- **Gwasanaethau Chwarae Caerdydd** – Fe fyddan nhw'n gwneud yn siŵr bod gwasanaethau chwarae yn cynnwys plant a theuluoedd **niwrowahanol**.

Maen nhw'n rhedeg Sesiynau Chwarae Hamddenol.

- **Hybiau a Llyfrgelloedd Caerdydd** – Maen nhw eisiau gwneud yn siŵr bod eu gweithgareddau yn **gyfeillgar i niwrowahaniaeth**.

- **Chwaraeon Anabledd Cymru** – yn gweithio i wneud chwaraeon a gweithgareddau corfforol yn haws i bawb.

- Mae **Sefydliad Cymunedol Clwb Pêl-droed Dinas Caerdydd** – yn gweithio i greu mwy o gyfleoedd i bawb fod yn rhan o bêl-droed.

2. Cyrraedd eich nodau mewn dysgu a gwaith

Rydyn ni eisiau cael gwell cefnogaeth i bobl **niwrowahanol** mewn addysg.

Rydyn ni eisiau cefnogi pobl i weithio a gwneud yn siŵr bod lleoedd gwaith yn ateb anghenion pobl.

Rhai o'r pethau fydd sefydliadau eraill yn eu gwneud neu yn eu gwneud:

- Fe fydd **Addysg Cyngor Caerdydd** yn gweithio gydag ysgolion i wneud yn siŵr bod athrawon yn cefnogi dysgwyr **niwrowahanol** yn dda.

- Fe fydd **Caerdydd sy'n Dda i Blant** yn gwrando ar beth mae plant a phobl ifanc yn feddwl am addysg.

- Fe fydd **Amgueddfa Cymru** yn gwneud yr amgueddfa yn lle gwell i staff **niwrowahanol** weithio.

- Fe fydd yr **Adran Gwaith a Phensiynau (DWP)** yn parhau i weithio gyda sefydliadau eraill i roi cyngor am waith. A gwneud Canolfannau Gwaith yn dda i **niwrowahaniaeth**.

- **Sgiliau Sylfaenol Oedolion Cymunedol** – Mae Hybiau a Llyfrgelloedd Caerdydd yn cynnig rhaglenni i oedolion ag anableddau dysgu.

- Mae **Gwasanaeth Cyngor I'r Gwaith Caerdydd** yn cynnig cymorth i bobl allan o waith. A chael gwasanaeth da i **niwrowahaniaeth**.

Mae nhw'n rhedeg prosiect **Cyflogaeth â Chymorth Lleol**. Mae hyn yn cefnogi pobl ag anableddau dysgu i mewn i waith.

Maen nhw'n anelu at gynnig gwasanaeth da i **niwrowahaniaeth**. Gan gynnwys darparu dogfennau Hawdd ei Ddeall.

- Mae Cyngor Caerdydd wedi creu canllaw o'r enw **Canllaw i Niwrowahaniaeth yn y Gweithle**.

3. Cael gwybodaeth rydych chi'n gallu ymddiried ynddi

Rydyn ni eisiau i bobl a theuluoedd **niwrowahanol** gael gwell gwybodaeth am wasanaethau.

Mae hyn yn cynnwys pobl nad oes ganddyn nhw ddiagnosis.

Fe fydd Caerdydd sy'n Deall Niwrowahaniaeth yn:

- Creu gwefan i roi gwybodaeth mewn ffordd hawdd.
- Defnyddio cyfryngau cymdeithasol i rannu gwybodaeth.
- Sefydlu **Fforwm sy'n Deall Niwrowahaniaeth**.
- Ysgrifennu cylchlythyr bob 3 mis. Mae digwyddiadau yng Nghaerdydd hefyd i godi ymwybyddiaeth.

Fe fydd Cyngor Caerdydd yn:

- Creu fersiwn Hawdd ei Ddeall o wefan Cyngor Caerdydd.
- Gwella gwybodaeth i deuluoedd.
- Fe fydd **Hybiau a Llyfrgelloedd Caerdydd** yn rhannu gwybodaeth iechyd a gwybodaeth bwysig arall am **niwrowahaniaeth**.

Fe fydd Niwrowahaniaeth Cymru yn:

- Helpu i wella dealltwriaeth sefydliadau ar draws Caerdydd.
- Fe fyddan nhw'n rhoi gwybodaeth i bobl am gefnogaeth.

Fe fydd **Cyngor a Chymorth i Deuluoedd Caerdydd** yn gwneud yn siŵr bod eu gwefan yn hawdd i gael gwybodaeth ohoni.

4. Cefnogi iechyd a lles pobl a theuluoedd niwrowahanol

Fe fydd Coleg Adferiad a Lles Caerdydd a'r Fro yn:

- Gweithio gydag eraill i wella dealltwriaeth am **niwrowahaniaeth**.

Fe fydd hyn trwy gwrs o'r enw **Deall Niwrowahaniaeth**.

Fe fydd Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Caerdydd a'r Fro (RPB) yn:

- Sefydlu bwrdd o'r enw **Bwrdd Niwrowahaniaeth**.

- Edrych bod y nodau yn cael eu cyflawni ar gyfer **Cynllun Cyflawni'r Bwrdd Niwrowahaniaeth**.

Mae **Awtistiaeth Integredig Caerdydd a'r Fro (IAS)** yn darparu cymorth i oedolion. Fe fyddan nhw yn:

- Gwella asesiadau ar gyfer cyflyrau **niwrowahaniaeth**.

- Gwella hyfforddiant a chyngor.

- Parhau i weithio gyda phobl awtistig a'u teuluoedd.

Fe fydd Cyngor Caerdydd yn:

- Gweithio gyda sefydliadau tai i wella tai a chefnogaeth.

- Gwneud yn siŵr bod barn pobl **niwrowahanol** yn cael eu clywed.

- Rhedeg cwrs o'r enw The Parent Factor. Mae hyn yn cefnogi rhieni plant ag **ADHD**.

- Mae gan Gyngor Caerdydd **Dîm Niwrowahaniaeth** i oedolion ers 2023.

Fe fydd Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn:

- Dweud wrth bobl am y **rhaglen E-Pats**. Mae hwn yn gwrs sy'n cefnogi teuluoedd â phlant anabl.

Fe fydd Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru (WAST) yn:

- Helpu i ddod o hyd i ffyrdd gwell o gefnogi pobl ag anawsterau synhwyrdd. Mae hyn yn meddwl problemau gyda phethau fel clyw a golwg.

5. Cael eich deall a dathlu gwahaniaeth

Rydyn ni eisiau i bobl adnabod a deall pobl **niwrowahanol** yn well. I weld popeth maen nhw'n dda ynddo a'u gwerthfawrogi.

Mae **Tân ac Achub De Cymru** eisiau gwneud yn siŵr bod pobl yn gallu cael mynediad at y gwasanaethau maen nhw eu hangen. Pa bynnag anghenion sydd ganddyn nhw. Fe fyddan nhw yn:

- Gwneud yn siŵr bod pobl **niwrowahanol** yn cael eu cefnogi i weithio iddyn nhw.

Fe fydd Heddlu De Cymru yn:

- Gweithio gyda'r **Rhwydwaith Niwrowahaniaeth** i ddysgu mwy a gwneud newidiadau i staff cymorth.
- Dysgu mwy i wneud yn siŵr bod pobl **niwrowahanol** yn gallu defnyddio gwasanaethau heddlu yn hawdd ac yn teimlo'n ddiogel.

Fe fydd y Gwasanaeth Carchardai a Phrawf yn:

- Gwneud yn siŵr bod carcharorion **niwrowahanol** yn cael eu cefnogi.

- Helpu pobl **niwrowahanol** ar brawf trwy wrando ar eu hanghenion.

Fe fydd Scope yn:

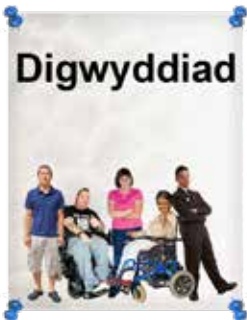
- Parhau i gynnal digwyddiadau balchder anabledd yng Nghaerdydd.

Fe fydd Hybiau a Llyfrgelloedd Caerdydd yn:

- Gwneud yn siŵr bod yna lyfrau sy'n ateb anghenion pobl.

Dathlu Niwrowahaniaeth yn y Celfyddydau:

- Fe fydd sefydliadau'n gweithio gyda'i gilydd i gynnal digwyddiadau sy'n dathlu **niwrowahaniaeth** yng Nghaerdydd.

6. Gwella lleoedd ar gyfer pobl niwrowahanol

Rydyn ni eisiau i bobl **niwrowahanol** deimlo eu bod wedi'u cynnwys mewn mannau cyhoeddus. Er enghraifft, mae rhai pobl yn gallu cael trafferth gyda llawer o sŵn.

Fe fydd Cyngor Caerdydd yn:

Gwneud **hybiau** a llyfrgelloedd sy'n deall **niwrowahaniaeth**.

Ceisio gwneud yn siŵr bod adeiladau'n cael eu cynllunio gydag anghenion pobl **niwrowahanol** mewn golwg.

Mae gan lawer o'r mannau yma ardaloedd tawel yn barod gyda **thechnoleg synhwyrdd**. Mae hyn yn meddwl pethau fel carpedi fflachio a goleuadau arbennig.

Fe fydd Canolfan Ymchwil Awtistiaeth Prifysgol Caerdydd Cymru yn:

- Gwneud ymchwil ar sut i gefnogi pobl awtistig a'u teuluoedd.

Fe fydd Canolfan Siopa Dewi Sant yn:

- Gwneud canllaw sy'n deall **niwrowahaniaeth**. Fe fydd yn dangos lle mae gofod tawel a chefnogaeth arall.
- Mae ystafell dawel ar gael ar Lawr 2 gydag **offer synhwyrdd**.
- Mae cymorth ar gael wrth y ddesg Gwasanaethau Gwesteion (ar Lawr 2 ger y siop o'r enw Bershka).

Fe fydd Mermaid Quay:

- Yn rhoi bagiau cefn adnoddau synhwyrdd at ei gilydd. Fe fydd pobl **niwrowahanol** yn gallu benthyg y rhain pan fyddan nhw'n ymweld. Fe fyddan nhw yn helpu i'w cefnogi.

Fe fydd Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn:

- Rhannu byrddau cyfathrebu ar gyfer lleoliadau cymunedol.

Fe fydd Canolfan Mileniwm Cymru yn:

- Darganfod pa mor dda mae eu cynlluniau i gefnogi pobl **niwrowahanol** yn gweithio.

- Mae ganddyn nhw ystafell dawel ar y llawr gwaelod.

- Maen nhw hefyd yn cynnal digwyddiadau hamddenol sydd â sioeau tawelach a newidiadau eraill.

Fe fydd Stadiwm y Principality:

- Yn parhau i gael ystafell dawel ac yn meddwl am gael ystafell synhwyrdd.

- Fe fyddan nhw'n codi ymwybyddiaeth o'u canllawiau ar gyfer cefnogwyr anabl a chefnogwyr **niwrowahanol**.

Fe fydd Trafnidiaeth Cymru yn:

- Ysgrifennu cynlluniau i helpu i wella profiadau cwsmeriaid a'u staff.

- Fe fyddan nhw'n parhau i hyfforddi staff am **niwrowahaniaeth**.

Parciau Caerdydd:

- Mae gwefan Awyr Agored Caerdydd yn rhoi gwybodaeth am bob parc a sut i fynd o gwmpas.

- Mae gerddi synhwyrdd yn rhai o'r parciau—mae'r rhain yn fannau tawel gyda gwahanol arogleuon, synau a gweadau.

- Mae gan Pad Sblasio Parc Fictoria sesiynau hamddenol yn yr haf.

- Fe fyddan nhw'n parhau i siarad â phobl i gael gwybod beth maen nhw'n feddwl.

- Fe fyddan nhw'n ceisio gwneud yn siŵr bod mwy o weithgareddau ar gael i bawb.

Sut mae'r cynllun yma wedi cael ei wneud

Mae gwahanol gynlluniau a deddfau wedi cael eu defnyddio i helpu i wneud y cynllun yma, fel:

- Rhaglen Gwella Niwrowahaniaeth Llywodraeth Cymru.
- Cod Ymarfer Awtistiaeth/Cod Ymarfer Niwrowahaniaeth.
- Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Cyngor Caerdydd 2024 – 2028.
- Strategaeth Byw'n Dda Caerdydd gydag Anabledd Dysgu i Oedolion 2024 – 2029.

Gwranddo ar beth mae pobl yn feddwl

Fe wnaethon ni wrando ar beth mae pobl yn feddwl.

Fe wnaethon ni gynnal digwyddiad ym mis Mawrth 2024. Fe wnaeth dros 200 o bobl, gan gynnwys pobl **niwrowahanol**, ddweud beth roedden nhw'n feddwl.

Fe wnaeth staff sy'n gweithio i wasanaethau **niwrowahanol** ddweud beth roedden nhw'n feddwl hefyd.

Fe wnaethon ni hefyd gynnal grwpiau ffocws ar-lein. Fe wnaethon ni siarad gyda 85 o bobl, teuluoedd, gofalwyr a staff **niwrowahanol** yma.

Fe wnaethon ni hefyd weithio gyda grwpiau pobl ifanc.

Beth mae pobl wedi'i ddweud wrthyn ni

Roedd gan lawer o bobl bryderon am y pethau yma:

- Dim dealltwriaeth am **niwrowahaniaeth**.
- Mae yna lawer o stigma am **niwrowahaniaeth**. Mae hyn yn meddwl bod pobl yn aml yn meddwl mewn ffyrdd gwael amdano.
- Dydy pobl ddim yn cael y gefnogaeth maen nhw ei angen.
- Does dim digon o wybodaeth dda.
- Does dim digon o feddwl yn cael ei roi i fannau a gwasanaethau cyhoeddus.

Dyma'r prif bethau roedden nhw'n dweud y byddai'n gwneud gwahaniaeth:

- Gwell hyfforddiant **niwrowahaniaeth** i staff.
- Mwy o ymwybyddiaeth.
- Mannau gwell i bobl ar draws Caerdydd.
- Gwell gwybodaeth am wasanaethau, gweithgareddau a chymorth.
- Mwy o gyfleoedd i gymryd rhan a mwy o gefnogaeth gan gymheiriaid. Mae cymorth cymheiriaid yn grwpiau lle mae pobl gyda'r un anghenion yn cefnogi ei gilydd.

Beth sy'n digwydd nesaf

Rydyn ni eisiau gwybod beth rydych chi'n ei feddwl o'r cynllun yma.

Fe fyddwn ni'n gwranddo ar beth mae pobl yn ddweud i wneud y fersiwn derfynol o'r cynllun.

Mae'r cynllun yma yn dangos llawer o'r nodau y byddwn yn ceisio eu cyflawni. Rydyn ni'n gobeithio y bydd hyn yn ein helpu i wneud Caerdydd yn ddinas sy'n deall **niwrowahaniaeth**.

Rydyn ni eisiau parhau i wrando ar bobl **niwrowahanol** a gwneud yn siŵr bod ganddyn nhw lais yn y gwaith yma.

Mae angen i ni hefyd weithio gyda sefydliadau eraill ar draws Caerdydd.

Trwy wneud y pethau yma rydyn ni'n gobeithio y bydd Caerdydd yn dod yn lle mwy cefnogol i bobl **niwrowahanol**.

Fe fyddwn ni'n ysgrifennu cynllun gweithredu sy'n dangos yn glir yr holl bethau rydyn ni wedi siarad amdany'n nhw yma.

